

Portugal storsatsar Touriga Nacional

Livets Goda var inbjuden till stor konferens för druvan Touriga Nacional. Portugal har haft svårt att nå fram med sina viner på den internationella marknaden. Därför anordnade man en stor internationell konferens med ett antal kända journalister från hela världen och Livets Godas Anders Levander var på plats.

Portugal satsar på att komma ut på exportmarknaden. Konferens kring druvan Touriga Nacional.

DET ÄR TUFFT att komma fram i mediebruset med viner. Det har inte varit något undantag för Portugal som generellt har haft svårt att hävda sig på den internationella arenan. Historiskt har landets unika portvin varit i fokus. Med samma druvor kan man även göra vanliga bordsviner och Portugal har av tradition haft en stor marknad för sina viner inom landet. Det var dock först på 1990-talet som rejäla satsningar på att exportera viner gjordes. Dessvärre har det varit svårt för många producenter att nå utanför landets gränser med undantag för ett fåtal vinproducenter. Exempelvis har några utmärkta enklare viner som Periquita och Vila Santa haft framgångar i Sverige. Men inom kategorin "fine wine" har det inte slagit ännu. Nu storsatsar landet och startar med att anordna en konferens som var bra upplagd och där de bästa av landets producenter visade upp sig.

Det utmärkande för många av producenterna är deras ödmjukhet och lite ovana att hantera internationella vinskribenter, vilket många gånger gör framtoningen lite mer vänlig och personlig. Detta är långt ifrån många av de redan etablerade ländernas producenters ibland

lite arroganta attityd vid större provningar. Nej, Portugal har bestämt sig för att nå ut och sälja vin på exportmarknaderna. Det är dock en paradox i vinvärlden att alla vinproducerande länder storsatsar på att exportera sina viner. Samtliga - och jag menar samtliga - vinproducerande länder jag besökt har alla stora ambitioner att exportera sina viner. Skandinavien är i detta sammanhang en mycket intressant marknad för de flesta då vi inte tillverkar egna viner i någon större omfattning samtidigt som vi kan uppvisa en avancerad och relativt kapitalstark marknad.

RÄCKER DÅ VÄRLDENS konsumenter till? Nej, inte om man ser till det totala vinutbudet på världsmarknaden trots kinesers och indiers nyvaknade intresse. Vad många konsumenter inte känner till är att vinmarknaden genomgår en stor kris på grund av ett alltför stort utbud. Priserna pressas rejält till konsumentens fördel. Idag har vi ju samtidigt en valuta som stärkts ordentligt det sista halvåret gentemot Dollarn och Euron. Krisen för producenter gäller dock inte de stora husens viner i Bordeaux,

Bourgogne och Champagne. För dessa kända varumärken har det omvända skett med nya konsumenter som vill köpa lyxartiklar - läs Kina och Indien. Trots de goda tiderna för de mest meriterade vinhusen i Bordeaux så har flertalet producenter i samma område svårt att få avsättning för sin produktion. Bordeaux har paradoxalt både fantastiska tider för sina toppviner samtidigt som många producenter i området har svårt att sälja sina viner. Det som under 1980-talet var mantrat för marknadsförare om att det var viktigt att skapa ett varumärke är kanske än mer sant idag på den hårt konkurrensutsatta vinmarknaden. Många nya vinkonsumenter i det högsta prissegmentet är ofta utpräglade "label drinkers". Märket och vinets nimbus är av yttersta vikt och ibland kanske detta tyvärr går före kvaliteten.

PORTUGALS VINHISTORIA

Traditionellt har merparten av de portugisiska bordsvinerna konsumerats inom landet. Det har i första hand varit Port och Madeira som exporterades. Före revolutionen 1974 var huvuddelen av landets vinproduktion rätt ointressant

och vinkooperativen var de ledande vinproducenterna. Det var viktigare med kvantitet än kvalitet före Salazar-regimens fall.

Efter revolutionen omvandlades vissa kooperativ till det bättre och en liten vinindustri med kvalitetsambitioner tog fart. Det stora lyftet kom sedan 1986 då Portugal blev medlem i EU. Exempelvis var Douros vinbönder tidigare tvingade att sälja sina druvor till de stora portvinshusen, vilka i sin tur hade exporträtten av Port. I och med EU-inträdet startade en ny era för det gamla vinlandet Portugal och kvalitet sattes i första rummet för många odlare. Ambitionerna var stora till att börja exportera viner till i första hand andra EU länder. Dock kan man inte säga att man lyckades i någon större utsträckning. I exempelvis Danmark är viner från Portugal nästa synonymt med billiga bulkviner då det var denna typ av vin konsumenten i första hand fann i företrädesvis matvarubutikerna. I Sverige har det ju inte heller riktigt lyft för "fine wine". Vissa enskilda märken av mellankvalitet har dock haft stora framgångar med både bra viner till hyfsade priser.

Den andra vågen av kvalitetsuppvaknande

kom i mitten av 1990-talet med nyinvesteringar i såväl utrustning som omplanteringar. Mindre odlare slutade sälja sina druvor till de stora vinhusen och startade på egen hand produktion av kvalitetsviner. Många förstod då även vikten av att skapa viner på de ursprungliga druvsorterna och inte ställa om hela produktionen och plantera vingårdarna med internationella druvtyper. Det är vi glada för idag då Portugal kan visa upp ett antal spännande viner gjorda på sina ursprungliga druvsorter, vilka inte återfinns i någon större utsträckning i världen förutom i Portugal. I Douroregionen finns ett antal spännande och kvalitativa viner och då både vita och röda viner. Man kan annars kanske förledas och tro att det bara är röda viner som är bra men den speciella jordmånen och klimatet gynnar även vita viner.

HUR ÄR DÅ DE PORTUGISISKA VINERNA?

Det är lite märkligt att man endast produktplaceras en druvtyp, Touriga Nacional. Konferensen Livets Goda deltog på hade som mål att föra ut druvan Touriga Nacional. Givetvis är druvan mycket bra men vinerna blir bätt-

re med en inblandning av andra druvsorter. När jag intervjuar Miguel Nora, ansvarig för marknadsföring på Viniportugal, så framskyftar det att något tema var tvunget att väljas. Man valde därför att samlas kring landets mest kända druvtyp - Touriga Nacional.

Portugisiska vinproducenter med kvalitetsambitioner finns det idag ett antal av och jag är positivt överraskad av personligheten och kvalitetsnivån på många viner. Det krävs dock en inläringstid för att lära känna stilen, men det är värt det. Givetvis finns det producenter som använder sig av de vanliga internationella druvsorterna som Chardonnay och Cabernet Sauvignon men de mest intressanta vinerna var gjorda på landets mer ursprungliga druvtyper. Det finns en mängd av dem och de flesta är relativt okända för oss i Sverige. De bästa vinerna kommer från Dourodalen där även de mer berömda portvinerna kommer från. Landskapet är dramatiskt och fantastiskt vackert. Floden slingrar sig i en vacker dalgång med höga berg på vardera sidan. På sommaren kan det bli olidligt hett med uppmot 45 grader och på vintern kan det snöa. Temperaturskillnaden är stor vil-

Vingårdarna ligger fantastiskt vackert i Dourodalen.

Det var denna båttyp som portvinet skeppades på floden ned till Porto från vingårdarna längre upp i Dourodalen

ket gynnar vinstockarna som får möjlighet att vila under vintern. Vissa producenter använder samma druvblandning till sina bordsviner som till portvinerna. Det är spännande att se hur portstilen kan gå igen i det torra vinet.

I Sverige har det inte riktigt lyft för Portugal trots att flera ambitiösa importörer har arbetat med att lansera portugisiska viner. Ambitiösa importörer med kvalitetsviner i fokus är bland andra Handpicked Wines, Portucastas i Stockholm och de Göteborgsbaserade Portofolio Wines och Vinobe. Dessa fyra mindre firmor har ett antal mycket bra producenter med personliga kvalitetsviner. Varför har det då inte lyft? En anledning kan vara att vinerna inte är de typiska vinprovarvinerna utan är viner som mer lämpar sig till mat. Stilen är annorlunda och personlig så det tar kanske en tid att lära känna den speciella portugisiska vintypen. Priserna är lite lägre än motsvarande kvalitet från andra mer etablerade europeiska länder men märkena är okända för flertalet konsumenter. Detta faktum gör att många tvekar inför att köpa ett vin för två- till fyra hundra kronor som man inte känner till. De bästa vinerna kostar mer men le-

vererar även kvalitet och typicitet. Portugal vaknade sent med att gå ut på den internationella marknaden och nuförtiden är konkurrensen stenhård från andra vinproducerande regioner och länder.

Det är lite olyckligt att landets producenter av bordsviner inte tagit "rygg" på portvinets position på marknaden."

David Lima, vinimportfirman Portofolio Wines i Göteborg.

DAVID LIMA, som är född i Porto, har på nära håll följt den portugisiska vinindustrin. Hans hjärta klappar stort för sitt forna hemlands viner och han tycker att det är lite synd att vinerna inte är mer framträdande på den internationella arenan. Han kom till Sverige och studerade teknik på Chalmers i Göteborg men gav sedermera upp tekniken och började arbeta med vin som är hans passion. Han har idag en mindre

vinimportfirma som inriktar sig på bättre kvalitetsviner från Portugal och målgruppen är framförallt restauranger. David har förutom sina bordsviner mycket förnämliga Tawnys som det är värt att prova.

David menar att det är lite olyckligt att landets producenter av bordsviner inte tagit "rygg" på portvinets position på marknaden. Historiskt var det ju bara Port och Madeira som exporterades i någon större utsträckning. Enligt David är Portugals viner den sista "pärlan" att upptäcka i Europa. Han menar att det finns ett stort antal kvalitetsviner som borde få mer uppmärksamhet i Sverige. Många producenter kom ut sent på den europeiska exportmarknaden och idag har många har lärt sig göra vin för kvalitetsmedvetna konsumenter. De senaste tio till femton åren har dramatiska framsteg gjorts. Idag gör man kvalitetsviner med karaktär. Vidare är David glad att inte alla producenter ramlat i fällan att göra endast internationella viner utan utvecklat sina egna typer av viner. Landet har ju en stor mängd ursprungliga druvor som inte finns i andra länder så varför inte utnyttja detta. Tidigare var producenterna hu-

vudsakligen inriktad på den inhemska marknaden och hade kanske inte heller samma ambitioner man har idag. Douro är, enligt David, det främsta vinområdet i landet. Traditionen och kunskapen från tillverkningen av Port finns här samtidigt som området har en unik terroir även för röda och vita bordsviner. Mycket höga dagstemperaturer och svala nätter då många vingårdar ligger på hög höjd uppe i bergstrakterna i Dourodalen. Douro har även världens äldsta DOC område som etablerades så tidigt som 1756 vilket även det borgar för kunskap och tradition. Det är synd att producentorganisationerna för Port och Madeira inte samarbetar med producenterna för bordsviner. Landets vinindustri skulle tjäna på att samarbeta då Port är en så välkänd produkt.

"Jag tror att framtiden för portugisiska viner ser mycket ljus ut"

Margareta Lundberg, Handpicked Wines i Stockholm.

MARGARETA LUNDEBERG, som har en bakgrund i konsumentvarubranschen, startade 2002 sin vinimportfirma Handpicked Wines. Margareta som samma år var klar med sin sommelierutbildning, förstod att det var svårt att etablera sig med bara klassiska viner från de etablerade vinländerna. Hon satsade därför på det som då inte var så känt i Sverige nämligen bland annat portugisiska viner. År 2003 kom hon i kontakt med Sandra Tavares en ung och då okänd vinmakare. De har sedan dess haft ett mycket bra samarbete. Idag är Sandra en mycket känd och inte minst erkänd vinproducent med sina viner från Quinta de Chocalpa vilka

Quinta do Vallado är en av Portugals mest intressanta vinproducenter. Vinerna importerar av Portofolio Wines.

både är spännande och mycket personliga. Margareta slogs av kvaliteten på vinerna från Portugal som var högre än vad de flesta konsumenter då kände till samtidigt som priserna inte var så höga för kvalitetsviner.

Margareta menar att det inte bara är röda viner som är intressanta;

– Det som jag tycker är väldigt intressant med Portugal är de vita vinerna och då menar jag inte i vinerna från Vinho Verde. Många vita viner har mycket bra lagringspotential och där druvorna i samklang med jordmånen uppvisar en underbar smakrikedom. Likaså finns det ett antal mousserande viner gjorda med "champagnemetoden" och gärna då gjorda på druvan Arinto som är väldigt intressanta. Under de år jag jobbat med viner från Portugal har jag sett stora förändringar. Unga vinmakare, stolta över sitt ursprung, ersätter gammal teknik med ny teknik men med stor vilja att behålla de regionala druvsorterna. Fokus ligger på de egna druvorna i regionen samtidigt som man även har börjat odla en del internationella druvsorter med mycket gott resultat som till exempelvis Syrah. Nyligen var det en stor konferens i Porto (samma konferens Livets Goda var närvarande på) där man diskuterade druvan Touriga Nacional och möjligheterna att med denna druvor hjälp marknadsföra viner från Portugal. Det är ett intressant marknadsföringsgrepp även om jag personligen tycker att många viner från Portugal är så spännande just eftersom de består av flera olika druvsorter.

Margareta har fler synpunkter;

– I dag tycker jag att man kan hitta fantastiska viner med modern framtoning från i stort sett alla regioner i Portugal. Här finns vita, röda, torra, halvtorra, söta, fortifierade och, inte att förglömma, Portugals motsvarighet till Italiens Grappa – nämligen Aguardente.

David Lima ägnar sig idag åt sin stora passion – portugisiska kvalitetsviner

Margareta Lundberg driver Handpicked Wines i Stockholm.

– Jag tror att framtiden för portugisiska viner ser mycket ljus ut, men det är en stor utmaning för vinindustrin i Portugal att lära konsumenterna i världen att viner från Portugal är så mycket mer än Portvin, Madeira och Vinho Verde.

– Tittar vi på Sverige specifikt, tror jag att vårt land kan bli en stor marknad för Portugal eftersom vi är nyfikna och konsumenterna ständigt vill prova nytt. Jag tycker också att många vinjournalister har gjort ett bra jobb med att förmedla information om Portugal. Historiskt sett har portugisiska viner haft en otidsenlig design på etiketter och som varit väl rustika i stilen. Detta har ändrats radikalt under de senaste åren. Visst finns det många producenter som varken haft förmåga eller vilja att hänga med i den nya generationens frammarsch. Frågan är om de kan överleva i dagens tuffa klimat där konkurrensen är stenhård när det gäller vin från världens alla vinproducerande länder.